

ΕΡΓΑΣΙΑ

Ανεργία και κατάρτιση

- Παροχές αφερεγγυότητας εργοδότη
- Χορήγηση βοηθήματος Ειδικού Λογαριασμού Ανεργίας Αυτοτελώς και Ανεξάρτητα Απασχολουμένων
- Προγράμματα κοινωφελούς χαρακτήρα του ΟΑΕΔ
- Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων
- Καθυστέρηση χορήγησης εκπαιδευτικού επιδόματος στο πλαίσιο προγράμματος κατάρτισης

Απασχόληση στο Δημόσιο

- Ένταξη υποψηφίων στα μητρώα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής
- Αιφνιδιαστική αλλαγή όρου προκήρυξης σε ειδικές κατηγορίες αναπληρωτών εκπαιδευτικών
- Εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή δικαστικής απόφασης σχετικά με την κάλυψη θέσεων Ειδικού Τεχνικού Προσωπικού σε ΑΤΕΙ

Επαγγελματικά δικαιώματα

- Αποδεικτικά ναυτικής ικανότητας
- Άσκηση επαγγέλματος προπονητή αθλητών κολύμβησης
- Χρηστή διοίκηση και έλεγχος προϋποθέσεων άσκησης επαγγέλματος

Η ανάγκη περιορισμού των δημόσιων δαπανών τα τελευταία έτη σε συνδυασμό με την αύξηση της ανεργίας και τον εμφανή κίνδυνο του μακροχρόνιου αποκλεισμού έχει αναδείξει την ανάγκη ενίσχυσης των πολιτών μέσω αποτελεσματικότερων και αποδοτικότερων μέτρων κοινωνικής προστασίας και ένταξης. Όπως, όμως, διαπιστώνει ο Συνήγορος, η χορήγηση τακτικών ή έκτακτων παροχών ανεργίας και άλλων επιδομάτων υπόκειται σε συνεχώς αυστηρότερες προϋποθέσεις, παρόλο που μια ολοένα αυξανόμενη μερίδα του πληθυσμού καταφεύγει σε αυτές. Η διοίκηση, από την πλευρά της, στην προσπάθεια παρέμβασης του κράτους με σκοπό την έστω και εν μέρει ή προσωρινή κάλυψη της απώλειας των εισοδημάτων των ανέργων, αλλά και άλλων κατηγοριών πληθυσμού που χρήζουν ειδικής προστασίας, τείνει να ερμηνεύει συσταλτικά και ανεπιεικώς τις νομοθετικές διατάξεις που πλαισιώνουν τις προϋποθέσεις χορήγησης επιδομάτων.

Από την άλλη πλευρά, οι πολιτικές απασχόλησης επικεντρώνονται μεν στην προσπάθεια ένταξης στην αγορά εργασίας περισσότερων ομάδων του πληθυσμού, ιδίως μέσω της οργάνωσης προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα ή μέσω της επιχορήγησης επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων, ωστόσο, και στις περιπτώσεις αυτές ο Συνήγορος διαπιστώνει ότι δεν διασφαλίζονται πάντοτε ούτε η αρχή της διαφάνειας ούτε και τα θεμελιώδη εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα των απασχολούμενων, κατά παράβαση κανόνων του ευρωπαϊκού και διεθνούς δικαίου που έχουν αυξημένη τυπική ισχύ. Παράβαση των αρχών της διαφάνειας και της χρηστής διοίκησης διαπιστώνει ο Συνήγορος και κατά τη διερεύνηση διαδικασιών επιλογής προσωπικού στον δημόσιο ή ευρύτερο δημόσιο τομέα.

ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Παροχές αφερεγγυότητας εργοδότη

Στις περιπτώσεις που κάποιος εργοδότης βρεθεί σε κατάσταση αφερεγγυότητας (π.χ. έχει περιέλθει σε κατάσταση παύσης ή αναστολής των πληρωμών του για διάφορους λόγους, κυρίως λόγω πτώχευσης ή λύσης της επιχείρησής του), ο ΟΑΕΔ αναλαμβάνει να υποκαταστήσει τον εργοδότη στις υποχρεώσεις του έναντι των εργαζομένων, καταβάλλοντας στους εργαζομένους τις μη καταβληθείσες εκ μέρους του εργοδότη αποδοχές καθώς και τις ανάλογες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, υπό αυστηρά οριοθετούμενες προϋποθέσεις.

Ωστόσο, σε αρκετές περιπτώσεις είτε προβάλλονται από τον ΟΑΕΔ προσκόμματα για τη μη εφαρμογή των σχετι-

κών διατάξεων είτε αυτές ερμηνεύονται εσφαλμένα, με αποτέλεσμα να ακυρώνεται στην πράξη ο σκοπός του νομοθέτη, ήτοι η αποτελεσματική διασφάλιση των απαιτήσεων των εργαζομένων.

Καθυστερήσεις στη χορήγηση επιδόματος αφερεγγυότητας

Χαρακτηριστική περίπτωση, η άρνηση της Περιφερειακής Διεύθυνσης Μακεδονίας του ΟΑΕΔ να καταβάλει ανεξόφλητες αποδοχές λόγω αφερεγγυότητας του εργοδότη στους εργαζομένους της ΠΑΕ Άρης, η οποία απέλυσε όλους τους εργαζομένους τον Οκτώβριο του 2014 οφείλοντας μισθούς πέραν των 6 μηνών, δώρα Χριστουγέννων - Πάσχα, επίδομα αδείας και αποζημίωση απόλυσης. Η ΑΕ βρίσκεται σε εκκαθάριση από τις αρχές του 2015, σύμφωνα με απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της. Ωστόσο, όταν υποβλήθηκε σχετικό αίτημα για καταβολή ανεξόφλητων αποδοχών λόγω αφερεγγυότητας από πρώην εργαζόμενο της ΑΕ, η Περιφερειακή Διεύθυνση Μακεδονίας του ΟΑΕΔ απέρριψε το αίτημα με την αιτιολογία ότι την απόφαση για θέση της επιχείρησης σε ευθεία εκκαθάριση, χωρίς δηλαδή να προηγηθεί απόφαση περί διάλυσης, δεν μπορεί να τη λάβει ο εργοδότης (φυσικό ή νομικό πρόσωπο), αλλά η αρμόδια διοικητική ή δικαστική αρχή, πράγμα που δεν συνέβη στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Μετά την απόρριψη και σχετικής ένστασης, η υπόθεση προωθήθηκε στο ΔΣ του ΟΑΕΔ, στο οποίο ο Συνήγορος εξέθεσε την επιχειρηματολογία του, με βασικό επιχείρημα ότι οι απορριπτικές αποφάσεις επικαλούνται τις διατάξεις του άρθρου 1 ΠΔ 1/1990 χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τις τροποποιήσεις που έχουν επέλθει με νεότερη νομοθεσία, με την οποία διευρύνθηκε η έννοια του «αφερέγγυου εργοδότη», ανταποκρινόμενη στην ανάγκη αποτελεσματικότερης διασφάλισης των απαιτήσεων των εργαζομένων, ακολουθώντας και τη νομολογία του ΔΕΕ. Ωστόσο, το ζήτημα παραμένει σε εκκρεμότητα, καθώς από τον Ιανουάριο του 2016 η υπόθεση δεν έχει αχθεί ενώπιον του ΔΣ του ΟΑΕΔ, εν αναμονή έκδοσης σχετικής γνωμοδότησης της Νομικής Υπηρεσίας. Ο Συνήγορος διαπιστώνει ότι η μακρόχρονη καθυστέρηση αναιρεί εκ των πραγμάτων τον σκοπό της νομοθέτησης του επιδόματος αφερεγγυότητας (υπόθεση 202130/2015).

Χορήγηση παροχών αφερεγγυότητας σε πρώην εργαζόμενο πτωχεύσασας επιχείρησης

Σε άλλη περίπτωση, αίτημα για χορήγηση παροχών αφερεγγυότητας πρώην εργαζομένου επιχείρησης που πτώχευσε απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι παρήλθε χρονικό διάστημα άνω του εξαμήνου από τη δημοσίευση της δικαστικής απόφασης κήρυξης

της πτώχευσης, καθώς ο ΟΑΕΔ έλαβε υπόψη του την ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης στο ακροατήριο του δικαστηρίου και όχι αυτή της δημοσίευσης στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών. Μάλιστα, απορρίφθηκε σε τελευταίο βαθμό από το ΔΣ του ΟΑΕΔ και υποβληθείσα ένσταση επί της ανωτέρω απόφασης. Επισημαίνεται ότι με τη δικαστική απόφαση κήρυξης της πτώχευσης διορίσθηκε σύνδικος, ο οποίος δεν προωθούσε τις εργασίες της πτώχευσης, ιδίως δε δεν προέβαινε στη δημοσίευση της απόφασης στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων. Τελικά, το δικαστήριο διόρισε νέο σύνδικο, ο οποίος δημοσίευσε την απόφαση στο Δελτίο, προώθησε τη διαδικασία αναγγελίας των απαιτήσεων και επέδωσε στον ενδιαφερόμενο έγγραφη καταγγελία της σύμβασης εργασίας του. Ο ενδιαφερόμενος αναγγέλθηκε ως πιστωτής και τότε υπέβαλε αίτηση για τη χορήγηση των παροχών. Μέχρι την επίδοση της έγγραφης καταγγελίας δεν είχε ενημερωθεί για την κήρυξη της επιχείρησης σε κατάσταση πτώχευσης.

Ο Συνήγορος ζήτησε την επανεξέταση της οριστικώς κριθείσας ασφαλιστικής υπόθεσης του ενδιαφερομένου, υποστηρίζοντας ότι ως αφετηρία της εξάμηνης προθεσμίας θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη η δημοσίευση της απόφασης στο Δελτίο Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών και όχι στο ακροατήριο του δικαστηρίου. Από τη δημοσίευση της απόφασης στο ακροατήριο επέρχονται τα αποτελέσματά της έναντι των διαδίκων. Ωστόσο, επειδή η κήρυξη της πτώχευσης δημιουργεί κατάσταση έναντι πάντων, προβλέπονται αυξημένες διατυπώσεις δημοσιότητας, ώστε να διασφαλίζονται τα δικαιώματα των τρίτων, ιδίως των πιστωτών. Παράλληλα, ο Συνήγορος επισήμανε ότι και η τρίμηνη προθεσμία της αναγγελίας των απαιτήσεων των πιστωτών έχει ως αφετηρία τη δημοσίευση της απόφασης που κήρυξε την πτώχευση στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών και όχι τη δημοσίευση της απόφασης στο ακροατήριο. Η ρύθμιση αυτή συνιστά διαδικαστική εγγύηση για την αποτελεσματικότερη διασφάλιση των απαιτήσεων των πιστωτών, οι οποίοι δύσκολα θα έχουν ενημερωθεί για την πτώχευση με μόνη τη δημοσίευση της απόφασης στο ακροατήριο. Τέλος, ο Συνήγορος τόνισε ότι δεν θα ήταν συνεπές να θεωρηθεί πως η προθεσμία για τη χορήγηση των παροχών αρχίζει από χρόνο προγενέστερο της έναρξης της προθεσμίας αναγγελίας των απαιτήσεων, δεδομένου ότι οι εργαζόμενοι που αιτούνται την καταβολή των παροχών οφείλουν να προσκομίσουν βεβαίωση του συνδίκου της πτώχευσης, από την οποία να προκύπτει το ύψος των ανεξόφλητων αποδοχών που αναγγέλθηκαν και λαμβανομένου υπόψη ότι η προθεσμία για την αναγγελία των απαιτήσεων εκκινεί από τη δημοσίευση στο Δελτίο Δημοσιεύσεων. Το ΔΣ του ΟΑΕΔ δεν ανταποκρίθηκε στις προτάσεις του και ο Συνήγορος πρόβη στη σύνταξη πορίσματος (υπόθεση 197091/2015).

Χορήγηση βοηθήματος Ειδικού Λογαριασμού Ανεργίας Αυτοτελώς και Ανεξάρτητα Απασχολουμένων

Ακόμη μία παροχή ανεργίας, κατά τη χορήγηση της οποίας ανακύπτουν προβλήματα, είναι το βοήθημα του Ειδικού Λογαριασμού Ανεργίας Αυτοτελώς και Ανεξάρτητα Απασχολουμένων, κατ'εφαρμογή της παραγρ. 2 του άρθρου 44 Ν. 3986/2011. Ασφαλισμένοι του Οργανισμού Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΟΑΕΕ) ζήτησαν τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου σχετικά με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία χορήγησης του βοηθήματος αυτού, ενώ ασφαλισμένοι του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (ΕΤΑΑ) κατήγγειλαν ότι δεν έχει εκδοθεί ακόμα υπουργική απόφαση με την οποία θα εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία χορήγησης της παροχής στους ασφαλισμένους του συγκεκριμένου ταμείου, με αποτέλεσμα μέχρι σήμερα να μη χορηγούνται παροχές ανεργίας στους ασφαλισμένους του ΕΤΑΑ, ενώ καταβάλλουν εισφορές υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Ανεργίας ήδη από το 2011 (υπόθεση 167883/2013).

Το 2014 ο Συνήγορος είχε συντάξει σχετικό πόρισμα, στο οποίο διατύπωσε αναλυτικές επισημάνσεις σχετικά με τις εισοδηματικές προϋποθέσεις σε συνάρτηση με την ασφαλιστική φύση της παροχής. Περαιτέρω, η Αρχή επισήμανε ότι είναι αντίθετη προς τον νόμο η παράλειψη έκδοσης της υπουργικής απόφασης με την οποία θα καθορίζονται οι προϋποθέσεις απονομής του βοηθήματος στους ασφαλισμένους του ΕΤΑΑ, η διάρκεια και το ποσό της καταβολής και η διαδικασία απονομής της. Ζήτησε δε να ολοκληρωθεί η διαδικασία γνωμοδότησης που προβλέπεται από τη νομοθεσία, με την έκδοση γνώμης από το ΔΣ του ΕΤΑΑ ώστε να εκδοθεί το ταχύτερο δυνατόν η σχετική υπουργική απόφαση για τη χορήγηση των παροχών στους ασφαλισμένους. Τέλος, δεδομένου ότι η σύγχρονη αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από έντονη κινητικότητα μεταξύ απασχολήσεων που υπάγονται σε διαφορετικό ασφαλιστικό καθεστώς, υπογράμμισε την αναγκαιότητα θέσπισης και εφαρμογής κανόνων διαδοχικής ασφάλισης και για τον κίνδυνο της ανεργίας των ελεύθερων επαγγελματιών. Τον Φεβρουάριο του 2016 ο Συνήγορος έστειλε το πόρισμα εκ νέου στον αρμόδιο Υφυπουργό Κοινωνικής Ασφάλισης¹.

Προγράμματα κοινωφελούς χαρακτήρα του ΟΑΕΔ

Ο Συνήγορος, ήδη από το έτος 2014, διατύπωσε επισημάνσεις και προτάσεις προκειμένου να διασφαλισθούν τα θεμελιώδη εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα των απασχολουμένων στα προγράμματα κοινωφελούς χαρακτήρα βάσει του Ν. 4152/2013,

¹ <http://www.synigoros.gr/?i=health-and-social-welfare.el.epidomata.353416>

τα οποία κατοχυρώνονται και από την ευρωπαϊκή νομοθεσία για όλους τους εργαζομένους. Τα ανωτέρω ζητήματα, μάλιστα, τα επανέφερε και κατά το έτος 2015.

Οι επισημάνσεις του Συνηγόρου αφορούσαν την αναγνώριση στους απασχολούμενους στα προγράμματα δικαιωμάτων όπως η ετήσια άδεια μετ' αποδοχών, η προστασία της μητρότητας και οι διευκολύνσεις εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις, η προστασία θυμάτων εργατικών ατυχημάτων, καθώς και τα κενά προστασίας ως προς την ασφαλιστική τους κάλυψη λόγω ασθένειας ή ατυχήματος, αλλά και ως προς την παροχή του μισθού κατά τον χρόνο που η μη παροχή εργασίας οφείλεται σε ασθένεια ή σε κυοφορία/λοχεία, δηλαδή σε ανυπαίτιο κώλυμα.

Τα κενά αυτά έχουν ως αποτέλεσμα την παραβίαση κανόνων της Χάρτας Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του παράγωγου ενωσιακού δικαίου, αλλά και κανόνων του διεθνούς δικαίου που έχει κυρώσει η Ελλάδα (υπόθεση 180825/2014). Με τις διατάξεις του Ν. 4368/2016 συστηματοποιήθηκε η σχετική νομοθεσία και αποκαταστάθηκαν πολλά από τα εργασιακά δικαιώματα της ως άνω κατηγορίας απασχολούμενων (βλ. «Νομοθετικές και οργανωτικές προτάσεις»)².

Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων

Στο πλαίσιο του προγράμματος του ΟΑΕΔ επιχορήγησης επιχειρήσεων για την πρόσληψη 5.000 ανέργων ηλικίας 25-66 ετών ανακλήθηκε ανατιολόγητα η έγκριση συμμετοχής ενός επιχειρηματία. Παράλληλα, σημειώθηκε μεγάλη καθυστέρηση εξέτασης της ένστασής του, λόγω κατάργησης του Κέντρου Προώθησης Απασχόλησης (ΚΠΑ) Λουτρακίου στο οποίο αυτή είχε υποβληθεί. Απευθυνόμενος στη διοίκηση του ΟΑΕΔ, ο Συνήγορος επισήμανε ότι οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να τυγχάνουν πλήρους ενημέρωσης για τους πραγματικούς λόγους απόρριψής τους και ότι τυχόν απορριπτικές αποφάσεις πρέπει απαραίτητως να περιέχουν επαρκή, σαφή και ειδική αιτιολογία, κατά τις προβλέψεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Τελικώς, η ένσταση εξετάστηκε από την αρμόδια επιτροπή επίλυσης ενστάσεων και αποφασίστηκε η υπαγωγή του ενδιαφερομένου στο πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων (υπόθεση 213761/2016).

² <http://www.synigoros.gr/?i=health-and-social-welfare.el.miteres-oi.kogonia-politeknoi.337958>

Καθυστέρηση χορήγησης εκπαιδευτικού επιδόματος στο πλαίσιο προγράμματος κατάρτισης

Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο Συνήγορος διαπιστώνει ότι η αποπληρωμή συμμετεχόντων σε προγράμματα κατάρτισης υπόκειται σε προϋποθέσεις που δεν μπορούν στην πράξη να εφαρμοστούν για διάφορους λόγους, χωρίς όμως υπαιτιότητα των εκπαιδευομένων, οι οποίοι έχουν εκπληρώσει πλήρως τις υποχρεώσεις τους. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση προγράμματος κατάρτισης στον κλάδο του τουρισμού, που υλοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ). Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε κατόπιν θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης των εκπαιδευομένων τον Μάρτιο του 2016, ωστόσο, για να θεωρηθεί ολοκληρωμένο, προϋποτίθεται η διεξαγωγή εξετάσεων πιστοποίησης. Ο Συνήγορος πληροφορήθηκε από το ΙΝΣΕΤΕ ότι για τη διεξαγωγή τους προβλέπεται η υλοποίηση διεθνούς διαγωνισμού για την ανάθεση του έργου πιστοποίησης και επιπλέον τρεις υποψήφιες εταιρείες έχουν προσφύγει στις δικαστικές αρχές. Αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι η μη δυνατότητα αποπληρωμής των εκπαιδευομένων, καθώς έχει ήδη σημειωθεί σημαντική καθυστέρηση στη διεξαγωγή των ανωτέρω εξετάσεων, που εν μέρει οφείλεται και στην επανένταξη του προγράμματος σε νέο ΕΣΠΑ τον Φεβρουάριο του 2016, ενώ δηλαδή όδευε προς την ολοκλήρωσή του. Ο Συνήγορος έχει ήδη απευθυνθεί για το ανωτέρω ζήτημα στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΥΔ/ΕΠΑΝΑΔ), στην οποία έχουν υποβληθεί ερωτήματα από τους εκπαιδευόμενους για την ημερομηνία αποπληρωμής τους, και αναμένει τις απόψεις της (217649, 218254, 219139, 219140, 219176, 219197, 219276, 219380/2016).

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Ένταξη υποψηφίων στα μητρώα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής

Εντός του 2015 ο Συνήγορος έλαβε αναφορές με αντικείμενο τη διαδικασία ένταξης ιδιωτών συνεργατών στο Μητρώο Στατιστικών Ανταποκριτών και στο Μητρώο Ιδιωτών Συνεργατών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), στο πλαίσιο διερεύνησης των οποίων διαπίστωσε ότι δεν διασφαλιζόταν επαρκώς η αρχή της διαφάνειας στη διαδικασία επιλογής, με αποτέλεσμα να καταλείπονται περιθώρια αμφισβήτησης της αξιοκρατικής κρίσης των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων των υποψηφίων. Ειδικότερα:

- Δεν δημοσιοποιήθηκε ο ακριβής τρόπος βαθμολόγησης των κριτηρίων και χαρακτηριστικών αξιολόγησης που λαμβάνονται υπόψη για την ένταξη υποψηφίων στα μητρώα της ΕΛΣΤΑΤ: στην

πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος γινόταν αναφορά μόνο στους συντελεστές βαρύτητας των βαθμολογούμενων κριτηρίων. Ο Συνήγορος επισήμανε ότι προκειμένου να διασφαλίζονται οι αρχές της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας στη διαδικασία και να μη δημιουργούνται αμφιβολίες ως προς την αντικειμενικότητα και αξιοκρατία, η ακριβής διαδικασία βαθμολόγησης των επιμέρους κριτηρίων αξιολόγησης και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια πρέπει να βρίσκονται σε πλήρη γνώση των υποψηφίων πριν από την υποβολή των αιτήσεών τους.

- Δεν δημοσιοποιήθηκαν αναλυτικά τα μόρια των υποψηφίων μετά την ένταξή στους πίνακες των μητρώων και δεν δόθηκε δυνατότητα πρόσβασης υποψηφίων στα δικαιολογητικά των συνυποψηφίων τους που προηγούνται στους πίνακες, παρά το γεγονός ότι ο Συνήγορος έθεσε υπόψη της ΕΛΣΤΑΤ αποφάσεις της ΑΠΔΠΧ που την επιτρέπουν υπό προϋποθέσεις. Οι αντιρρήσεις του φορέα εδράζονταν στην ανησυχία ότι μια τέτοια πρακτική θα οδηγούσε σε παραβίαση προσωπικών δεδομένων των υποψηφίων, γεγονός που θα μπορούσε να επιφέρει αρνητικές συνέπειες στην ομαλή και αποτελεσματική διεξαγωγή των στατιστικών ερευνών.
- Έπειτα από αίτημα υποψηφίου για χορήγηση αντιγράφου της ηλεκτρονικά υποβληθείσας αίτησής του διαπιστώθηκε η μη δυνατότητα πρόσβασης των υποψηφίων στην ηλεκτρονική τους αίτηση, προς διόρθωση ή εκτύπωση, μετά την υποβολή της. Η ΕΛΣΤΑΤ επικαλέστηκε τεχνικούς λόγους για τους οποίους μετά την οριστικοποίησή της η αίτηση καθίσταται μη προσβάσιμη. Ο Συνήγορος επισήμανε ότι πρέπει να τροποποιηθεί η ηλεκτρονική εφαρμογή προς την κατεύθυνση χορήγησης σε κάθε υποψήφιο της δυνατότητας διόρθωσης ή συμπλήρωσης της αίτησης, έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής, αλλά και περαιτέρω πρόσβασης και εκτύπωσης, μετά την οριστικοποίηση της υποβολής της.

Οι ανωτέρω προτάσεις τέθηκαν υπόψη του νέου Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ εντός του 2016 και ο φορέας ανταποκρινόμενος ενημέρωσε τον Συνήγορο ότι αποδέχεται σχεδόν το σύνολό τους και προτίθεται να τις εφαρμόσει από το έτος 2017 (υποθέσεις 202125, 203265, 204371, 204429/2015).

Αιφνιδιαστική αλλαγή όρου προκήρυξης σε ειδικές κατηγορίες αναπληρωτών εκπαιδευτικών

Σοβαρή μορφή κακοδιοίκησης αποτελεί και η αιφνιδιαστική αλλαγή όρων προκηρύξεων, όταν επί σειρά ετών έχει δημιουργηθεί στους υποψηφίους η εύλογη πεποίθηση ότι αυτοί δεν θα ανατραπούν. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση υποψηφίων αναπληρωτών εκπαιδευτικών που ανήκουν σε ειδικές κατηγορίες. Έως το 2015 οι υποψήφιοι πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία και σκλήρυνση κατά πλάκας, οι οποίοι εξαιτίας της πάθησης έχουν προτεραιότητα στον πίνακα αναπληρωτών, είχαν δικαίωμα να προσκομίσουν πρόσφατο

πιστοποιητικό ΚΕΠΑ μετά την πρόσληψή τους. Το 2016, εντελώς αιφνιδιαστικά, το Υπουργείο Παιδείας ζήτησε την κατάθεση του εν λόγω πιστοποιητικού σε ισχύ κατά τη χρονική στιγμή υποβολής των αιτήσεων πρόσληψης (υποθέσεις 217231, 217768/2016).

Ο Συνήγορος ζήτησε να παραμείνει η δυνατότητα υποβολής του πιστοποιητικού μετά την πρόσληψη, επισημαίνοντας ότι αφενός οι συγκεκριμένες ασθένειες είναι μη ιάσιμες και ήδη διεγνωσμένες από δημόσιους φορείς (δημόσια νοσοκομεία, ΚΕΠΑ), αφετέρου το επικαιροποιημένο πιστοποιητικό ΚΕΠΑ αποδεικνύει μόνο το ποσοστό της αναπηρίας του ασθενούς, κάτι που δεν αποτελεί κριτήριο για την πρόταξή του στον πίνακα. Η πρόταση του Συνηγόρου έγινε δεκτή, όπως προέκυψε κατά την ανάρτηση των σχετικών πινάκων των υποψηφίων.

Εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή δικαστικής απόφασης σχετικά με την κάλυψη θέσεων Ειδικού Τεχνικού Προσωπικού σε ΑΤΕΙ

Η συνταγματικά κατοχυρωμένη υποχρέωση της διοίκησης να συμμορφώνεται πλήρως προς τις δικαστικές αποφάσεις δεν είναι δυνατόν να εξαντλείται στο ακροτελεύτιο εδάφιο του διατακτικού τους. Αντιθέτως, η διοίκηση οφείλει να τις εκλαμβάνει ως ενιαίο όλον, να κατανοεί δηλαδή το διατακτικό τους υπό το φως του όλου σκεπτικού προς το οποίο αυτό συνδέεται.

Την παραπάνω άποψη κατέθεσε ο Συνήγορος στον Υπουργό Παιδείας, ως αρμόδιο για τον έλεγχο νομιμότητας της σχετικής διαδικασίας, στο πλαίσιο παρέμβασής του προς την κατεύθυνση τροποποίησης της σειράς κατάταξης στον αξιολογικό πίνακα των υποψηφίων για οργανική θέση Ειδικού Τεχνικού Προσωπικού στο Τμήμα Βρεφονηπιοκομίας του ΑΤΕΙ Ηπείρου, σε συμμόρφωση προς την υπ' αριθμ. 236/2014 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Ιωαννίνων. Σύμφωνα με αυτή, και λαμβανομένου υπόψη του χρόνου επαγγελματικής ή εργαστηριακής εμπειρίας κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 21 παράγρ. 2 Ν. 1404/1983 όπως ισχύει, η υποψήφια που προσέφυγε στον Συνήγορο έπρεπε να καταλάβει τη δεύτερη αντί της τέταρτης θέσης, όπου είχε αρχικά καταταχθεί. Η αναβάθμιση αυτή, όμως, δεν ήταν αρκετή για την έκδοση ακυρωτικής απόφασης από το δικαστήριο, καθώς η νέα θέση που κατέλαβε δεν εξασφάλιζε την πρόσληψή της, οπότε ετίθετο υπό αμφισβήτηση το έννομο συμφέρον της. Ωστόσο, η υποψήφια που δικαιούνταν να καταλάβει την πρώτη θέση, σύμφωνα με το σκεπτικό της απόφασης, απέσυρε την υποψηφιότητά της, με αποτέλεσμα η αναφερόμενη να είναι πλέον πρώτη στην κατάταξη. Παρά την ανωτέρω εξέλιξη, το ΑΤΕΙ δρομολόγησε διαδικασία δι-

ορισμού με βάση τον αρχικό πίνακα αξιολογικής κατάταξης. Ο Συνήγορος επισήμανε και προς τον πρόεδρο και προς τη νομική υπηρεσία του ΑΤΕΙ ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη το συνολικό σκεπτικό της δικαστικής απόφασης και πληροφορήθηκε ότι εξετάζονται από αυτούς τα κρίσιμα δεδομένα για την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή της εν λόγω δικαστικής απόφασης (υπόθεση 211246/2016).

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Η οικονομική κρίση επιτείνει την κρισιμότητα της χορήγησης επαγγελματικών δικαιωμάτων και την αγωνία των πολιτών που προσπαθούν να μπουν στην αγορά εργασίας έχοντας ήδη επενδύσει χρόνο, κόπο και χρήμα. Σε σειρά καινοφανών και περίπλοκων υποθέσεων αποδεικνύεται πόσο ανέτοιμη είναι η διοίκηση όποτε καλείται να οργανώσει ζητήματα επαγγελματικών δικαιωμάτων, ιδίως σε σχέση με την ενσωμάτωση διεθνών κανόνων και την αφομοίωση στοιχειωδών παραδοχών της διοικητικής διαδικασίας.

Αποδεικτικά ναυτικής ικανότητας

Η καθυστέρηση προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας προς τις τροποποιήσεις της διεθνούς σύμβασης για τις ελάχιστες απαιτήσεις εκπαίδευσης ναυτικών, που θέτουν νέες προϋποθέσεις για την απόκτηση αποδεικτικών ναυτικής ικανότητας, προξένησε πρόβλημα σε κατόχους πτυχίου ΤΕΙ της ειδικότητας Μηχανολόγος Μηχανικός, οι οποίοι ξεκίνησαν τη δωδεκάμηνη θαλάσσια υπηρεσία τους πριν τεθεί σε ισχύ το ΠΔ 141/2014, αποκλείστηκαν του δικαιώματος να αποκτήσουν δίπλωμα Μηχανικού Γ΄ τάξης του Εμπορικού Ναυτικού και οι φάκελοί τους παραπέμφθηκαν σε ειδική επιτροπή του Υπουργείου Ναυτιλίας, ώστε να αξιολογηθούν οι γνώσεις τους σε σχέση με εκείνες των μηχανικών των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ) υπό το νέο νομοθετικό καθεστώς. Ομοίως, πτυχιούχος ΤΕΙ της ειδικότητας Μηχανολόγος Οχημάτων, ο οποίος ξεκίνησε τη θαλάσσια εκπαίδευσή του κατά το προαναφερόμενο χρονικό διάστημα, αποκλείστηκε του δικαιώματος να αποκτήσει δίπλωμα Μηχανικού Γ΄ τάξης.

Ο Συνήγορος ζήτησε να δοθεί με νομοθετική ρύθμιση, κατ' εφαρμογή της γενικής αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, το δικαίωμα στους αναφερόμενους να καταστούν κάτοχοι του επίμαχου διπλώματος χωρίς την επιβολή σε αυτούς πρόσθετων μέτρων υπολειπόμενης εκπαίδευσης.

Εναλλακτικά πρότεινε, σε περίπτωση που τα ανωτέρω δεν γίνουν δεκτά και οι ενδιαφερόμενοι παραπεμφθούν είτε σε πρόσθετη εκπαίδευση είτε σε εξετάσεις, αφενός να ολοκληρωθεί το συ-

νομότερο δυνατόν η εξέταση των φακέλων τους, αφετέρου να τους παρασχεθεί άμεσα η δυνατότητα ολοκλήρωσης των απαιτούμενων διαδικασιών για την εξασφάλιση του διπλώματος. Η διαμεσολάβηση του Συνηγόρου αποδείχθηκε επιτυχής, καθώς τον Απρίλιο του 2016 δόθηκε με νομοθετική ρύθμιση το δικαίωμα να αποκτήσουν δίπλωμα Μηχανικού Γ΄ τάξης, το αργότερο μέχρι 31.12.2016, όσοι ολοκλήρωσαν τη θαλάσσια υπηρεσία τους και αποφοίτησαν επιτυχώς από το αντίστοιχο τμήμα εκπαίδευσης του Κέντρου Επιμόρφωσης Στελεχών Εμπορικού Ναυτικού (ΚΕΣΕΝ). Επίσης, τον Μάιο του 2016, με νεότερη νομοθετική ρύθμιση, δόθηκε το δικαίωμα σε κατόχους πτυχίου ΤΕΙ της ειδικότητας Μηχανικός Οχημάτων, να καταστούν κάτοχοι διπλώματος Μηχανικού Γ΄ τάξης του Εμπορικού Ναυτικού, ύστερα από πραγματοποίηση θαλάσσιας υπηρεσίας 12 μηνών και επιτυχή συμμετοχή σε εξετάσεις της ειδικότητας Μηχανικών των ΑΕΝ (ενδεικτικές υποθέσεις 205997, 209225, 209275, 209324/2015).

Άσκηση επαγγέλματος προπονητή αθλητών κολύμβησης

Αντίστοιχα προβλήματα προκαλούνται κατά τη μεταφορά επαγγελματικών δικαιωμάτων που έχουν αποκτηθεί σε χώρες με διαφορετικές νομοθετικές ρυθμίσεις. Προπονητής αγωνιστικών ομάδων κολύμβησης τρίτου επιπέδου της Ομοσπονδίας Κολύμβησης της Αυστραλίας ζήτησε τη συνδρομή του Συνηγόρου, επειδή η ΓΓΑ του απαγόρευσε να ασκεί το προαναφερόμενο επάγγελμα στην Ελλάδα με την αιτιολογία ότι η θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση που έχει υποστεί για την απόκτηση της άδειας υπολείπεται κατά πολύ των διδακτικών ωρών της Σχολής Προπονητών Κολύμβησης της ΓΓΑ. Ο Συνήγορος ζήτησε την επανεξέταση του αιτήματος λόγω πλημμελούς αιτιολογίας, σημειώνοντας ότι δεν λήφθηκε υπόψη ούτε η θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση που απαιτείται στην Αυστραλία για την εξασφάλιση των αδειών που προηγούνται της προαναφερόμενης άδειας κολύμβησης ούτε τα επαγγελματικά προσόντα που έχει αποκτήσει ο ενδιαφερόμενος, λόγω συνεχούς ενασχόλησης επί μία δεκαετία με τη συγκεκριμένη επαγγελματική δραστηριότητα. Επίσης, ο Συνήγορος πρότεινε να δοθεί με νομοθετική ρύθμιση το δικαίωμα σε άτομα που απέκτησαν τα επαγγελματικά προσόντα τους σε τρίτες χώρες να συμπληρώνουν στην Ελλάδα την υπολειπόμενη εκπαίδευση που διαπιστώνεται από αρμόδια επιτροπή, ώστε να μη στερούνται του δικαιώματος άσκησης του ίδιου επαγγέλματος στη χώρα μας. Η διαμεσολάβηση του Συνηγόρου αποδείχθηκε επιτυχής, καθώς η ΓΓΑ επανεξέτασε το αίτημα, δέχτηκε ότι η επίμαχη αυστραλιανή άδεια προπονητή είναι ισότιμη με δίπλωμα της Σχολής Προπονητών Κολύμβησης της ΓΓΑ και αναγνώρισε στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα να ασκεί το επάγγελμα του προπονητή αθλητών κολύμβησης (υπόθεση 213103/2016).

Χρηστή διοίκηση και έλεγχος προϋποθέσεων άσκησης επαγγέλματος

Κατά τις διαδικασίες αναγνώρισης επαγγελματικών δικαιωμάτων συχνή είναι η αμνηνία της διοίκησης απέναντι σε περιπτώσεις παλαιών λαθών, είτε της ίδιας είτε των διοικουμένων. Η αναζήτηση της νομιμότητας ενίοτε καταλήγει σε παράβαση γενικών αρχών του διοικητικού δικαίου.

Καταχώριση πτυχιούχων ΤΕΙ στο Μητρώο Μηχανολόγων Τεχνολογικής Εκπαίδευσης

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση κατόχου πτυχίου του Τμήματος Ενεργειακής Τεχνολογίας της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών ΤΕΙ, τον οποίο η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου διέγραψε από το Μητρώο Μηχανολόγων Τεχνολογικής Εκπαίδευσης με την αιτιολογία ότι δεν υφίσταται σχετική νομοθεσία που να εξασφαλίζει το δικαίωμα αυτό. Ο Συνήγορος ζήτησε από την υπηρεσία να ανακαλέσει τη διαγραφή του, σημειώνοντας ότι απέκτησε χωρίς δόλο τα επαγγελματικά δικαιώματα των υπομηχανικών (εκπόνηση μελετών και επίβλεψη εκτέλεσης και λειτουργίας μηχανολογικών εγκαταστάσεων), ότι ασκεί αυτές τις επαγγελματικές δραστηριότητες για χρονικό διάστημα πολύ μεγαλύτερο της πενταετίας και ότι σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία δεν υφίσταται υποχρέωση της διοίκησης να προβεί σε διαγραφή της καταχώρισης, αλλά εναπόκειται στη διακριτική της ευχέρεια. Στη συνέχεια, το θέμα τέθηκε υπόψη της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας, καθώς η διαγραφή προήλθε από την εφαρμογή σχετικού μηχανογραφικού συστήματος ενημέρωσης του Μητρώου Μηχανολόγων Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, δημιουργώντας έτσι προβλήματα σε όλες τις Περιφέρειες. Μετά τη συμφωνία της Γενικής Γραμματείας με την άποψη του Συνηγόρου, η Περιφέρεια προέβη σε ανάκληση της δυσμενούς διοικητικής πράξης (υπόθεση 198569/2015).

Συμμετοχή σε προγράμματα παιδαγωγικής κατάρτισης της ΑΣΠΑΙΤΕ

Κάτοχος αλλοδαπού μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών αναγνωρισμένου από το Συμβούλιο Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων (ΣΑΕΠ) ως επαγγελματικά ισοδύναμου των απονεμομένων από τα ημεδαπά ΑΕΙ ζήτησε τη συνδρομή του Συνηγόρου, λόγω απόρριψης συμμετοχής της στο ετήσιο Πρόγραμμα Παιδαγωγικής Κατάρτισης ακαδημαϊκού έτους 2015-2016 της Ανωτάτης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ), στο οποίο είχε αρχικά επιλεγεί κατόπιν κλήρωσης. Επίσης, ζήτησε να της επιστραφεί το ποσό των 300 ευρώ που είχε καταβάλει με την αίτηση υποβολής των δικαιολογητικών εγγραφής στο ως άνω πρόγραμμα. Ο Συνήγορος, χωρίς να αμφισβητεί τη νομιμότητα της απόρριψης, ζήτησε από την ΑΣΠΑΙΤΕ να αναφέρεται ρητά, σε μελλοντικές προκηρύξεις για φοίτηση σε εκπαιδευτικά προγράμματα,

ότι γίνονται δεκτοί μόνο οι κάτοχοι ακαδημαϊκά αναγνωρισμένων τίτλων σπουδών από τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ) και όχι από το ΣΑΕΠ. Επίσης, ζήτησε να επιστραφεί το ποσό, καθώς αφορά αποκλειστικά τη συμμετοχή των φοιτητών στις δαπάνες των σπουδών τους, ιδιότητα την οποία η ενδιαφερόμενη δεν απέκτησε λόγω του αποκλεισμού της από το πρόγραμμα. Ανταποκρινόμενη η ΑΣΠΑΙΤΕ συμφώνησε με την πρόταση του Συνηγόρου, την οποία υλοποίησε σε επόμενες προκηρύξεις. Επίσης, πίστωσε τον λογαριασμό της ενδιαφερόμενης με το ποσό των 300 ευρώ (υπόθεση 209278/2015).

Απόδοση τίτλου «Παθολογικής Νοσηλευτικής Ειδικότητας»

Νοσηλεύτης υπέβαλε στο αρμόδιο τμήμα της Περιφέρειας Αττικής αίτημα να του χορηγηθεί ο τίτλος «Παθολογικής Νοσηλευτικής Ειδικότητας», έπειτα από παρακολούθηση σχετικού προγράμματος σε δημόσιο νοσοκομείο κατά το εκπαιδευτικό έτος 2011-2012 και ύστερα από επιτυχείς εξετάσεις ενώπιον εξεταστικής επιτροπής που συγκροτείται από το Υπουργείο Υγείας. Το αίτημά του εκκρεμούσε επί έτη διότι ανέκυψε προβληματισμός σχετικά με τη νομιμότητα της σύνθεσης της εξεταστικής επιτροπής, αφού όμως είχαν δοθεί στον μεγαλύτερο αριθμό των επιτυχόντων νοσηλευτών τα αντίστοιχα πτυχία. Ο Συνήγορος επισήμανε απόκλιση από την αρχή της ισότητας ευκαιριών καθώς οι λοιποί νοσηλευτές νομίμως είχαν συμπεριλάβει τον τίτλο στον υπηρεσιακό τους φάκελο, το δε πρόβλημα της διαδικασίας εκκρεμούσε από το 2011 χωρίς να καταγράφεται καμία θετική ενέργεια της υπηρεσίας για την οριστική διευθέτησή του. Με παρέμβαση του Συνηγόρου εξετάστηκε το πρόβλημα από τη νομική υπηρεσία της Περιφέρειας και τελικά δόθηκε τον Ιούνιο του 2016 ο τίτλος στον επιτυχόντα νοσηλευτή (υπόθεση 204500/2015).